

SANOISTA TEKOIHIN

- uutiskirje 2/2017

Ajankohtaista Sanoista tekoihin -hankkeessa

Hyvä lukija,

käsissäsi on tiivis tietopaketti Sanoista tekoihin -hankkeen ajankohtaisista asioista. Tässä kirjeessä kerromme kaksipäiväisestä tasa-arvotilaisuudesta, joka järjestettiin toukokuussa 2017. Tutustu myös Sanoista tekoihin romaninaisten ja -miesten tasa-arvossa -blogiin, jossa analysoidaan romaniyhteisössä tehtävän tasa-arvotyön erityisiä piirteitä.

Kirjeen lopusta löydät hankkeessa työskentelevien henkilöiden yhteystiedot. Seuraava uutiskirje ilmestyy elokuussa.

Antoisia lukuhetkiä!

Tasa-arvo voimavarana - terveiset romaninaisten ja -miesten tasa-arvokuulemisesta

Sanoista tekoihin -hanke järjesti toukokuussa kaksipäiväisen tasa-arvoon ja sen toteutumiseen liittyvän tilaisuuden. Tilaisuuden ensimmäinen päivä oli kuuleminen romaninaisille ja -miehille. Toinen päivä tarjosi romanijärjestöille, tasa-arvotoimijoille sekä tasa-arvojärjestöille mahdollisuuden verkostoitua keskenään ja pohtia yhteisiä tavoitteita.

Romaninaisten ja -miesten kuulemistilaisuus käynnistyi esityksellä sukupuolten tasa-arvoa koskevasta lainsäädännöstä ja sen peruskäsitteistä. Meija Tuominen sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoyksiköstä kertoi myös sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisesta ja sen eduista. Esitys havainnollistui konkreettisten esimerkkien kautta.

Mikä Sanoista tekoihin -hanke?

Sanoista tekoihin on sosiaali- ja terveysministeriön koordinoima EU-rahoitteinen hanke. Hankkeen tavoitteena on edistää ja seurata romanipoliittisen ohjelman (ROMPO) tunnettavuutta alue- ja paikallisella tasolla, tukea alueellisten ja paikallisten verkostojen syntymistä romanien, viranomaisten ja muiden toimijoiden välillä ROMPON toimeenpanon edistämiseksi sekä levittää tietoa hyvistä käytännöistä paikallis- ja aluetason toimeenpanossa. Hanketta toteutetaan yhteistyössä alueellisten romaniain neuvottelukuntien kanssa.

Sanoista tekoihin -hankkeen projektipäällikkö Sarita Friman-Korpela kertoi hankkeesta ja sen tavoitteesta valtavirtaistaa tasa-arvonäkökulma osaksi romanipoliittisen ohjelman toimeenpanoa. Lähtökohtana ovat sekä naisten että miesten kohtaamat haasteet sukupuolten välisessä tasa-arvossa. Romaniaktiivi Tino Varjolan puheenvuoro suuntasi osallistujien ajatuksia kohti tasa-arvon toteutumista romaniperheiden arjessa. Tasa-arvo tulisi nähdä voimavarana, josta perheet voivat ammentaa.

Tilaisuudessa jakaannuttiin romaninaisten ja -miestentyöpajoihin. Molemmissa ryhmissä pohdittiin romanien osallisuutta ja edustuksellisuutta, tasa-arvoa työllisyydessä ja koulutuksessa, hyvinvoinnin ja terveyden kysymyksiä, romaneihin liittyviä ennakkoluuloja ja keinoja niiden ylittämiseksi sekä kulttuurisia muutoksia tasa-arvon näkökulmasta.

SANOISTA TEKOIHIN

- uutiskirje 2/2017

Iltapäivän keskusteluissa pohdittiin romaninaisten ja -miesten edustuksellisuutta eri järjestöissä ja muilla vaikuttamisen foorumeilla. Miesten ja naisten edustus on useimmiten tasapainossa ja naisia on romanioorganisaatioissa työntekijöinä, mutta harvemmin johtotehtävissä. Myös puheenjohtajapaikolle kaivattaisiin enemmän naisia. Ei-romanijärjestöissä sekä romanimiesten että -naisten edustuksellisuus on vähäistä. Keskusteluissa pohdittiin romaninaisten ja -miesten rooleja sekä niiden vaikutuksia esimerkiksi ammatinvalintaan, kouluttautumiseen ja romaneihin kohdistuviin ennakkoluuloihin. Esimerkiksi perinteiseen vaatetukseen pukeutunut romaninainen saattaa kohdata monenlaisia ennakkoluuloja kun taas romanimiehiin kohdistuu usein oletuksia hevos- tai autokauppiasta. Myös moderneissa ammateissa romanityttöjä ohjataan helposti hoitoalalle ja miehiä esimerkiksi logistiikkaan. Konkreettisesta syrjinnästä ilmoittaminen koettiin hankalaksi.

Kuva: Henna Huttu johdattelee työskentelyyn.

Tilaisuudessa pohdittiin myös romanimiesten ja -naisten työssäkäyntiä. Romaninaisten osalta perinteinen vaatetus saattaa hankaloittaa työllistymistä verrattuna miehiin. Työssäkäynnin myötä perhe-elämän järjestämiseen kohdistuu muutospaineita. Muutoksia perhe-elämän järjestämisessä onkin jo havaittavissa, sillä monissa perheissä isät osallistuvat aiempaa aktiivisemmin perhe-elämään.

Koulutus herätti keskustelijoissa myös vilkasta keskustelua. Koulutusmahdollisuudet ovat periaatteessa avoinna sekä romanimiehille että -naisille. Ammatinvalintaa ohjaa alueen koulutustarjonta, oma asenne ja motivaatio. Käytännössä miehet kuitenkin usein hakeutuvat teknisille aloille ja naiset hoiva-alalla. Julkisilta terveyspalveluilta toivottiin romanikulttuurin parempaa tuntemusta, jotta palveluihin olisi helpompi hakeutua. Keskustelu osoitti, että koko ryhmän etniseen syrjintään keskittyvässä työssä voi olla vaikeaa tunnistaa eri sukupuolten kohtaamia erilaisia haasteita.

Tilaisuus tarjosi hyvän ponnahduslaudan jatkaa tasa-arvokeskustelua ja tiedon lisäämistä romanien keskuudessa.

Yhteistyöstä voimaa tasa-arvotyöhön

Tilaisuuden toisen päivän tavoitteena oli tuoda romanijärjestöjä sekä tasa-arvotoimijoita saman pöydän ääreen pohtimaan niiden yhteisiä päämääriä, tavoitteita ja yhteistyön muotoja. Tilaisuuden aluksi Sarita Friman-Korpela kertoi Sanoista tekoihin -hankkeesta sekä Suomessa että Euroopassa jo tehdystä tasa-arvon edistämistyöstä osana romanipolitiikkaa. Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimivan Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan pääsihteeri Milla Sandt kertoi neuvottelukunnan toiminnasta ja tavoitteista. Omista kokemuksistaan liittyen romanijärjestöjen mahdollisuuksiin ja keinoihin edistää naisten ja miesten tasa-arvoa kertoivat Tuula Lindgren (Kromana), Tuula Åkerlund (Romano Missio) ja Päivi Majaniemi (Suomen romanilyhdistys). Puheenvuorot saivat kiitosta tasapainosta ongelmien rehellisen esittämisen ja rakentavien ehdotusten välillä.

TANE neuvottelukunta
@tasaarvoTANE

Seurataan

Tasa-arvotoimijat ja #romani-järjestöt kokoontuivat eilen @ronkstn'n johdolla miettimään tasa-arvokysymyksiä ja yhteistyömahdollisuuksia.

Naisjärjestöt NJKL @TerhiHeinila
Kiitos tärkeästä #tasaarvo/keskustelusta! #yhdessä
#romanijärjestöt #naisjärjestöt @tasaarvoTANE @stminfo
@tasaarvotieto @monikanaiset

1.54 - 24. toukokuuta 2017

SANOISTA TEKOIHIN

- uutiskirje 2/2017

Suuri osa romanien tasa-arvoa koskevasta keskustelusta käydään romaniyhteisön ulkopuolella ja romanien osallisuus tässä keskustelussa on jäänyt katveeseen. Siten tilaisuus tarjosi hyvän maaperän lähteä keskustelemaan tasa-arvosta yhdessä jakaen ja yhteistyötä rakentaen. Keskusteluissa nousi esiin romanien kohtaama lähisuuhdeväkivalta. Nykyään naisille on tarjolla tukea mutta miehet jäävät usein ilman tukitoimia. Tarvetta olisi matalan kynnyksen toiminnalle ja palveluille. Kromana ry:n vuonna 2015 tekemän selvityksen mukaan moni romaninainen ei tee kantelua kokemastaan syrjinnästä, sillä prosessi koetaan hankalana. Silti on tärkeää, että syrjintää kokeneet ottavat rohkeasti yhteyttä esimerkiksi yhdenvertaisuusvaltuutettuun. Moniperustainen syrjintä on haaste: Aina ei tiedetä kuuluisiko asia yhdenvertaisuusvaltuutetulle, tasa-arvovaltuutetulle vai työsyrynnästä vastaavalle viranomaiselle/mikä viranomainen on oikea taho. Romanien puheenvuorot osoittivat, että syrjintää käsitellään ensisijaisesti etnisesti eikä sukupuolen perusteella. Sukupuoleen perustuvan syrjinnän tunnistaminen edellyttää lisää tietoa myös romaniaktivisteille.

Konkreettisena keinona lisätä romanijärjestöjen ja tasa-arvojärjestöjen vuoropuhelua ehdotettiin, että romanijärjestöt nimeäisivät hallituksensa jäseneksi tasa-arvojärjestön edustajan. Tällöin vuoropuhelu muuttuisi jatkuvaksi ja arkipäiväisemmäksi. Lopuksi käytiin hyödyllinen kierros, jossa jokainen osallistuja kertoi, mitä aikoo itse konkreettisesti tehdä.

Romaninaisten ja -miesten kuulemistilaisuuden koosteen löydät verkkosivuiltamme www.romani.fi/sanoista-tekoihin. Jos osallistuit tilaisuuksiin, voit antaa niistä palautetta sivustolla olevan lomakkeen kautta.

Tutustu myös [Phjenjalipe-strategiaan](#)

Blogi: [Sanoista tekoihin romaninaisten ja -miesten tasa-arvossa](#)

Lisätietoja hankkeesta

Henna Huttu, neuvotteleva virkamies
henna.huttu(a)stm.fi
Kysy minulta: Sanoista tekoihin -hanke,
romanipolitiikka, romaniasiaain neuvottelukunta ja
Rompo 2 valmistelu

Sarita Friman-Korpela, erityisasiantuntija
sarita.friman-korpela(a)stm.fi
Kysy minulta: Sanoista tekoihin -hanke ja EU:n
romanipolitiikka

Leea Rautanen-Muhli, projektikoordinaattori
leea.rautanen-muhli(a)stm.fi
Kysy minulta: Sanoista tekoihin -hanke, verkkosivut
(romani.fi/sanoista-tekoihin) ja hankkeen tilaisuudet

Taina Mutanen, osastosihteeri
taina.mutanen(a)stm.fi / ronk(a)stm.fi
Kysy minulta: romaniasiaain neuvottelukunta, talous- ja
matkahallinto